

ХЕРБЕРТ АЙЗЕНРАЙХ ЕДИН МИГ ЛЮБОВ

Превод от немски: Венцеслав Константинов, —

chitanka.info

Тя дори не вдигна очи, когато той стана от мястото си и напусна локала. Знаеше, че е твърде късно да вдига очи, да го погледне, да му посвети дори едничък миг — за това бе твърде късно, твърде късно бе за всичко. Почувства го отново в момента, когато той стана и си тръгна.

Два часа преди това скитането из нощния град го бе довело в този квартал и като завършек на всичко го завря тук, без каквото и да е намерение, без цел и определена представа, без идея. Нямахше дори желание да завърши весело един радостен ден. Не изпитваше потребност да почувства, че отново е в добра форма, след като дълго му бе липсвала. По-рано, дни наред, чак докато заспеше неспокойния си сън, усещаше едва доловима болка в лимфния възел под лявото си ухо, предизвиквана от също тъй едва забележимо възпаление на венците. И тази болка подклаждаше в подсъзнанието му постоянна досада, която се обаждаше най-неочаквано, подобно на мишка под дъсчен под. През последната нощ обаче бяха изчезнали и причината, и последиците. Събудил се бе с онова чувство на облекчение, което именно позволява на човек да открие колко потиснат всъщност е бил преди, без дори да го е съзнавал.

Предиобед, след като приключи другата кореспонденция, написа и онова благодарствено писмо, което на времето бе пропуснал да изпрати, а след това, когато положението бе станало съвсем неловко и трябваше да измисля някакви невероятни извинения, бе изпитал още по-силни притеснения и бе започнал да отлага от ден за ден написването на писмото. Сега, когато най-сетне свърши тази работа, поводът за писмото се бе отдалечил неусетно с цели три месеца, но въпреки всичко го написа — написа го без увъртания, като направо си призна пропуската. И окуражен от уреждането на този въпрос, подир обед посети един от съдружниците си, за когото си бе втълпил, че го е разсърдило протакането на едни преговори. Ала каква бе изненадата му, когато се оказа, че предизвиканото по негова вина закъснение не само не бе навредило на сделките им, но дори бе принесло известна полза. Протакането на преговорите бе изнервило друг техен съдружник, с когото се бяха оплели в твърде мъгляви спекулации, и го бе подтикнало към доста необмислена стъпка, което ги постави и

дватамата, без да са си мръднали пръста, в по-изгодна позиция — едва ли биха постигнали това с умишлени действия.

Слънцето светеше ярко — а това не се бе случвало често през тази година — когато той, вече на път за вкъщи, се отби в един ресторант на открито и седна наред празната градина. Повечето от боядисаните в бяло и червено столове бяха сгънати и облепени до стената на сградата. Отвътре долиташе женски глас, който ругаеше някого; до слуха му достигна шум от затръшване на врата. Сред прашната сивота на застланите с чакъл пътеки тук-там помежду масите блестяха маслено-кафяви кестени. Той отпиваше от бирата и пушеше лулата си, а няколко закъснели пчели, раздразнени от тютюневия дим, бръмчаха край ушите му с приятно ленив звук, напомнящ му за късно лято.

Тук го свари припадащата вечер и го заля, заля го вълната на здрача, надигаща се в миг от равната повърхност на деня и постепенно нарастваща, за да замре бавно в нощта и да дочака идващото утро с няколко пръски мръсна пяна, които слънцето бързо ще изсуши. Той бе изпълнен с онази ведрост, която идва не от нещо друго, а от отсъствието на дребните, микроскопични неприятности, които обикновено помрачават живота, тъй както варовикът размътва бистрата вода. Изпълнен бе с тази ведрост до последната фибра на тридесетгодишното си тяло и се чувстваше вдъхновен за най-достойна изява, за щастие, за елегантност. И тогава отиде в локала, тласкан именно от тази нужда за елегантност — впрочем твърде бледа и охтичава дума, за да изрази цялата поредица от последователни импулси, подтикнали го да прекрачи прага на локала с онова усещане за блясък, с което келнерите в изисканите ресторанти поднасят ястията или, казано малко по-грубо, поднасят себе си. По-точно: мигът, в който застана на входа на заведението, бе за него като някакво раждане, тъй както в мига, в който проговорваме, се ражда изречението — стига да не е заучена фраза или глупава сентенция. Влезе в локала, понесен от увереността, че е пълновластен господар на себе си, негубещ дори за момент равновесие в пространството на своето самообладание. В това разположение на духа си поръча вино, същото като онова, което вече

бе пил другаде, и в краткия миг, в който вдигна очи с долепена до устните чаша, видя лицето ѝ.

Тя, и тя бе пила вино, наистина по-малко, но пиеше по съвсем друг начин; и когато слагаше чашата си обратно върху дървения плот на масата, привидно кротко, а всъщност само уморено, понякога ѝ се искаше чашата да се пръсне на парчета. И тя бе отправила поглед към отсрещната маса, където той седеше сред приятели, от време на време оставяше шумните си събеседници, за да пусне монета в мюзикбокса, и чак по-късно се случи тъй, че той танцува с нея. Танцуваха три, четири или пет пъти, той я въртеше, огъваше и мъкнеше подире си из широкото само няколко стъпки пространство между бара, масите и разтворената двойна врата, през която блещукаше късната нощ, подобно на светлина на лампа през ключалка. След това той я заприказва, говореше ѝ незначителни думи, без преднамереност, без цел, думи, необременени от смисъл, думи, елегантни като самия него, като всяко от движенията му, с които я бе омагьосал, с магията на неговото щастие. И за това кратко време тя забрави всичко: танцуваше назад през годините, отбелязани върху лицето ѝ като отметки за приходите и разходите в книгата на педантичен счетоводител, танцуваше назад към някакъв детски свят, който вече едва можеше да си припомни, и още по-назад, и още по-далеч, и забравяше, че отдавна вече е много късно за живот като този, който ѝ предлагаше мъжът, увеличащ я към него в танца. Много късно, да, но много късно откога? Все някога в нейния живот трябва да е настъпило някакво събитие, неизлично от съзнанието ѝ, трябва да се е случило нещо, което тогава може би още не е било събитие, а само неясно начало на събитие, но все пак начало — мъчително и непреодолимо, първото разядено място в тъканта на щастиято, мястото, където някой ден, много по-късно, тя, тъканта, щеше да се прокъса.

Никой не може да каже кога нещо започва истински. Една война не започва с първия изстрел, разрушаването на един дом не започва с падането на парче мазилка от тавана и човек не почва да се чувства нещастен от момента, в който се сблъсква с първата несправедливост.

И тъй, мъжът виждаше върху лицето ѝ не само нейния живот, през който вече бяха прекарали своя път кой знае колко чужди живота, издълбали следи като колела върху гола земя, но той виждаше и онова, което, кой знае по какви причини, бе останало неизживяно... В много лица се бе взираше той по този начин, най-често нощем из кръчмите и вертепите, по ъглите на улиците, под сводовете на вратите — там вечерта утаяваше изхвърлените на брега корабокрушенци, преди да ги предаде на немилостивото утро: много лица, набраздени като маневрени полигони, разядени, опустошени, станали неузнаваеми; лица, изоставени на произвола на съдбата от своите някогашни пълновластни собственици, които вече са се отказали от тях, загубили са ги, неспособни, или просто без капка воля да противопоставят своя собствен живот на онзи, чуждия, преминаващ през техния. Но тя като че все още упорстваше. Изпод мрежата от заплетени белези и зашифровани знаци, неизлечимо вдълбани в лицето ѝ, се прокрадваше непокътната нейната красота. На мъжа му се струваше, че е необходимо само да отдръпне завесата, изтъкана от мъка, мизерия и неизброими унижения, за да блесне тази красота. И както тя танцуваше назад към своите спомени, които бяха почти неотделна част от сегашното ѝ съществуване, така и той за малко забрави, че животът е огромен диск с горна и долна страна, без връзка между двете, без нищо общо, и още от самото начало те са разединени по силата на неразгадаема участ. Не желаше да приеме, че и това лице, белязано вече от стотици бръчки, някой ден ще бъде напълно опустошено. И насочи цялата си бликнала решителност срещу тази заплаха — за миг се почувства способен да извърши всичко необходимо за спасението на това лице от окончателна разруха. Но спасение нямаше и той го знаеше; разярен и безпомощен като вързано на синджир куче, можа само да установи, че съзнанието му за безсилие е по-мощно от всякакъв стремеж да поправи вече станалото.

Когато на следващата заран се събуди с металически вкус в устата, той все още се съпротивяваше срещу това горчиво съзнание и първата му мисъл бе, че трябва някак да се пребори с всичко и че може би само любовта би съумяла да направи живота пълен. Ала си даде и точна сметка какво всъщност се бе случило предната вечер — мислейки за спасението ѝ, той за миг я бе възвисил и сега тя щеше да падне още по-ниско. После престана да мисли за това, за сетен път

само си припомни лицето ѝ, в което красотата бе проблеснала още веднъж, подобно на изящната фасада на обхваната от пламъци сграда, от която огънят вече е унищожил всичко, с изключение на външните стени, сред които, пръскайки искри, се сгромолясва покривът. Припомни си лицето ѝ с вперените в него безжизнени очи, под които като надиплени завеси тегнеха необикновено големите, потъмнели и осеяни с бръчки торбички, напомняха дреха, която една жена е оставила да се свлече.

Преди още мъжът да бе станал от мястото си и да бе напуснал локала, тя вече знаеше, че е твърде късно за всичко, твърде късно дори да се опитва да си спомни кога всъщност бе започнало това, което трябваше да приключи тази вечер. И ако преди да си тръгне, мъжът се бе обърнал още веднъж, той нямаше да види повече лицето ѝ. Защото тя се бе отпуснала на масата и свеждаше глава все по-ниско над чашата с вино, забила поглед в нея като слепец в старо, мръсно огледало.

1959

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.